

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-

Nr.

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PAKARTOTINIS TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija patikslino ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Nepriklausomų elektros energijos tiekėjų prievolių įvykdymo užtikrinimo panaudojimo, administravimo ir nuostolių kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Nutarimo projektas parengtas siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 16, 17, 20, 43, 44, 46, 51, 71¹, 72, 75¹ straipsnių ir vienuoliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 46³ ir 72¹ straipsniais ir 71¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-1667 10 straipsnio 3, 9 ir 10 dalis.

Nutarimo projektas patikslintas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024 m. liepos 12 d. išvadoje Nr. NV-1876 pateiktas pastabas. Nutarimo projektas 2024 m. liepos 16 d. svarstytas tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktas pastabas.

Nutarimo projekto tikslas – reglamentuoti nepriklausomų elektros energijos tiekėjų (toliau – tiekėjas) prievolių įvykdymo užtikrinimo panaudojimą nuostoliams, patirtiems dėl tiekėjų veiksmų elektros energijos buitiniams vartotojams (toliau – būtiniai vartotojai), kompensuoti.

Nutarimo projekte siūloma nustatyti buitinio vartotojo ir Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba), prievolių įvykdymo užtikrinimo procese veikiančios kaip naudos gavėja, teisių ir pareigų, kylančių iš Elektros energetikos įstatymo 46³ straipsnyje nustatytų aplinkybių, vykdymo mechanizmą. Šiuo metu Lietuvos elektros energijos sektoriuje yra daugiau kaip 1,2 milijono nepriklausomą elektros energijos tiekimą pasirinkusių buitinių vartotojų ir dar beveik 500 tūkstančių buitinių vartotojų tai turės padaryti iki 2026 m., o aktyvią nepriklausomo elektros energijos tiekimo buitiniams vartotojams veiklą vykdo keturi tiekėjai. Atkreiptinas dėmesys, kad Nepriklausomų elektros energijos tiekėjų prievolių įvykdymo užtikrinimo panaudojimo, administravimo ir nuostolių kompensavimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) nuostatos parengtos atsižvelgiant į galimą potencialiai labai didelį buitinių vartotojų prašymų dėl patirtų nuostolių kompensavimo kiekį (kiekvienas iš 3 didžiausių tiekėjų yra sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartis su daugiau kaip 100 000 buitinių vartotojų), jeigu atsirastų aplinkybės, nurodytos Elektros energetikos įstatymo 46³ straipsnio 7 dalyje, ir į pastaraisiais metais susidariusias situacijas dėl iš elektros energijos rinkos pasitraukusių tiekėjų veiksmų.

Aprašo I skyriuje siūloma nustatyti Aprašo taikymo apimtį (tai yra asmenis, kuriems taikomos Aprašo nuostatos).

Aprašo II skyriuje siūloma nustatyti buitinių vartotojų prašymų dėl patirtų nuostolių kompensavimo teikimo ir nagrinėjimo tvarką. Nustatytos administracinės procedūros ir terminai prašymams pateikti, taip pat nustatyta, kokią informaciją Tarybai turės pateikti būtinis vartotojas. Siūlomi nustatyti konkretūs procedūrų terminai ir privalomos pateikti teikiamos informacijos apimtys leis užtikrinti, kad Taryba tinkamai ir kaip galima skubiau atliks Apraše nustatytas procedūras ir patirs kuo mažesnę administracinę naštą.

Aprašo III skyriuje siūloma nustatyti buitinių vartotojų patirtų nuostolių apskaičiavimo ir kompensavimo tvarką. Elektros energetikos įstatymo 46³ straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad prievolių įvykdymo užtikrinimo suma visiems besikreipusiems buitiniams vartotojams išmokama proporcingai pagal buitinio vartotojo elektros energijos suvartojimą. Energetikos ministerijos nuomone, vartotojų interesams užtikrinti ir patirto nuostolio dydžiui nustatyti turėtų būti atliekami skaičiavimai, kurie atitiktų ekonomiškumo, protingumo ir teisingumo kriterijus.

Siekiant, kad buitinių vartotojų prašymai dėl nuostolių kompensavimo būtų išnagrinėti kuo greičiau, apskaičiuojant buitinių vartotojų patirtą nuostolį siūloma vadovautis duomenimis, kuriuos Tarybai jau teikia tiekėjai (tiekėjo visų buitinių vartotojų vidutinė mėnesio galutinė elektros energijos kaina, tiekėjo visų buitinių vartotojų vidutinis elektros energijos suvartojimas per mėnesį, buitinių vartotojų, su kuriais tiekėjas sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutartis, skaičius). Tokiu būdu prašymą dėl nuostolių kompensavimo teikiantis buitinis vartotojas neturės teikti informacijos, kurią jau turi Taryba, ir Taryba prašymą dėl kompensacijos išnagrinės su mažiausia administracine našta.

Atsižvelgiant į praktikoje susidariusias aplinkybes, kai iš elektros energijos rinkos neplanuotai pasitraukė tiekėjai ir buitiniams vartotojams už mokėjimą už elektros energiją buvo susidariusios permokos, nes buitiniai vartotojai tiekėjui buvo sumokėję didesnę sumą, nei buvo faktinis buitinių vartotojų elektros energijos suvartojimas (toliau – permoka), siūloma pirmiausia kompensuoti buitinių vartotojų faktiškai patirtą nuostolį dėl susidariusių buitinių vartotojų permokų, o likusią prievolių įvykdymo užtikrinimo sumą padalyti vertinant buitinių vartotojų vidutinį per mėnesį suvartotą elektros energijos kiekį, 12 mėnesių elektros energijos tiekimo fiksuotos kainos plano mažiausią svertinę elektros energijos kainą ir tiekėjo vidutinę mėnesio galutinę elektros energijos 1 kWh kainą.

Vadovaudamiesi Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2008 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. O3-80 „Dėl Energetikos, (garantinio) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių, regioninių atliekų tvarkymo centrų ir (ar) bendro atliekų deginimo įrenginio valdytojų informacijos teikimo taisyklių patvirtinimo“, tiekėjai, jeigu elektros energiją tiekia buitiniams vartotojams, pasibaigus kiekvienam mėnesiui, Tarybai teikia informaciją apie per praėjusius 3 mėnesius tiekėjo su buitinais vartotojais sudarytų elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių vidutinę buitiniams vartotojams taikomą galutinę elektros energijos kainą. Taip pat Taryba iš tiekėjų pasiūlymų palyginimo priemonės disponuoja informacija apie tiekėjų siūlomas 12 mėnesių elektros energijos tiekimo fiksuotos kainos plano svertines elektros energijos kainas. Turėdama šiuos duomenis, Taryba apskaičiuos Elektros energetikos įstatymo 46³ straipsnio 7 dalyje numatytų aplinkybių paaiškėjimo dieną elektros energijos rinkoje (pagal tiekėjų pasiūlymų palyginimo priemonę) siūlomos 12 mėnesių elektros energijos tiekimo fiksuotos kainos plano mažiausios svertinės elektros energijos kainos ir vidutinės tiekėjo paskutinių 3 mėnesių elektros energijos vidutinės kainos skirtumą. Šis elektros energijos kainų skirtumas bus dauginamas iš buitinio vartotojo vidutinio per mėnesį suvartoto elektros energijos kiekio, kWh. Buitinio vartotojo per mėnesį suvartotos elektros energijos kiekis bus Tarybos apskaičiuojamas padalijant 3 paskutinių mėnesių buitinių vartotojų suvartoto elektros energijos kiekio vidurkį iš buitinių vartotojų skaičiaus pagal tiekėjo mėnesio pabaigoje Tarybai teikiamus duomenis.

Energetikos ministerijos nuomone, tiekėjo vidutinei mėnesio elektros energijos kainai apskaičiuoti turi būti nustatytas 3 mėnesių laikotarpis, siejant jį su Elektros energetikos įstatymo 46³ straipsnio 4 dalyje nustatytu prievolių įvykdymo užtikrinimo 3 mėnesių galiojimo laikotarpiu. Taip pat siūloma vertinti 12 mėnesių elektros energijos tiekimo fiksuotos kainos plano mažiausią svertinę elektros energijos kainą, nes, vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 46 straipsnio 6 dalies 8 punktu, tiekėjas turi pareigą siūlyti buitiniams vartotojams 12 ir 24 mėnesių elektros energijos tiekimo fiksuotos kainos sutartis. 12 mėnesių laikotarpis laikytinas optimaliu atsižvelgiant į tiekėjų siūlomų elektros energijos kainų santykį.

Atkreiptinas dėmesys, kad Energetikos įstatymo 46³ straipsnio 3 dalis reglamentuoja tiekėjų prievolių įvykdymo užtikrinimo sumą, kuri skiriasi priklausomai nuo tiekėjo vykdomos veiklos apimtys. Jeigu paaiškėtų, kad tiekėjo turimas prievolių įvykdymo užtikrinimas yra nepakankamas visų prašymą pateikusių buitinių vartotojų patirtiems nuostoliams kompensuoti, tokiu atveju Taryba

buitiniam vartotojui išmokėtų sumažintą jo patirtų nuostolių sumą, proporcingą prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos ir visų reikalavimų santykiui (tai yra proporcingai mažinamas prašymą pateikusių buitinių vartotojų Tarybos apskaičiuotas buitinių vartotojų vidutinis elektros energijos suvartojimas per mėnesį, kWh, kol prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis tampa pakankamas visų prašymus pateikusių buitinių vartotojų reikalavimams patenkinti).

Taip pat pažymime, kad Aprašo nuostatos taikomos buitiniams vartotojams, kurie buvo sudarę elektros energijos pirkimo–pardavimo ir persiuntimo sutartį su veiklos nebevykdančiu tiekėju ir yra pateikę prašymą dėl patirtų nuostolių atlyginimo pagal patvirtintą prašymo formą.

Nutarimo projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatoms, tiesiogiai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų, nėra notifikuojamas Europos Komisijai.

Priėmus Nutarimo projektą neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių nenumatoma. Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Taip pat atliktas Nutarimo projekto antikorpacinis vertinimas, kurio rezultatai pateikiami pridedamoje Nutarimo projekto antikorpacinio vertinimo pažymoje.

Pastabas dėl Nutarimo projekto pateikė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, AB „Energinės skirstymo operatorius“, UAB „Ignitis“. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos bankas, Lietuvos bankų asociacija pastabų neturėjo. Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, AB „LTG Infra“ darbo tvarka informavo, kad pastabų neturi, kiti subjektai pastabų nepateikė.

Nutarimo projektas patikslintas atsižvelgiant į pateiktas pastabas ir suderintas su Teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Energetikos konkurencingumo grupė (vadovas Karolis Švaikauskas, tel. +370 670 39 352, el. p. karolis.svaikauskas@enmin.lt, patarėja Aušra Grėbliūnaitė, tel. +370 602 46 290, el. p. ausra.greblunaite@enmin.lt, patarėja Jovita Verbylienė, tel. +370 684 53 957, el. p. jovita.verbyliene@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Nepriklausomų elektros energijos tiekėjų prievolių įvykdymo užtikrinimo panaudojimo, administravimo ir nuostolių kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektas, 6 lapai.

2. Nutarimo projekto antikorpacinio vertinimo pažyma, 4 lapai.

3. Suinteresuotų institucijų pastabos, 38 lapai.

Laikinais einantis energetikos ministro pareigas

Dainius Kreivys